

БЕКІТЕМІН

«Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Еңбекті қорғау жөніндегі республикалық ғылыми-зерттеу институты» ШЖҚ РМК Бас директорының м.а. з.ғ.к., қауымдастырылған профессор

А.Б. Бекмағамбетов
« » **2026 ж.**

ЕРЕЖЕ

Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі Еңбекті қорғау жөніндегі республикалық ғылыми-зерттеу институтының ғылыми басылымдарын дайындау, қарау, басып шығаруға ұсыну және басып шығару тәртібі туралы

Астана - 2026

Ғылыми кеңестің 2026 жылғы 8 тамыздағы № 3 шешімімен бекітіліп, қолданысқа енгізілді.

Өзірлеуші: Ғылыми хатшы, физика-математика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор **Искакова А.С.**

Тексеру кезеңділігі: 5 жылда бір рет, сондай-ақ мынадай жағдайларда қажет болған кезде:

- Қазақстан Республикасының заңнамасына өзгерістер енгізілген кезде;
- ЕҚРҒЗИ Жарғысына өзгерістер енгізілген кезде;
- Институттың құрылымы өзгерген кезде;
- ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды дайындау және шығару тәртібі өзгерген кезде;
- ЕҚРҒЗИ Бас директорының немесе Ғылыми кеңесінің шешімі бойынша.

Алғаш рет енгізілді.

Мазмұны

1. Жалпы ережелер.....	4
2. Нормативтік сілтемелер.....	4
3. Терминдер мен анықтамалар.....	6
4. Ғылыми басылымдардың түрлері.....	7
5. Ғылыми басылымдарға қойылатын жалпы талаптар.....	8
6. ЕҚРҒЗИ ғылыми басылымдарын ресімдеуге қойылатын талаптар...	10
6.1. Жалпы талаптар.....	10
6.2. Беттің параметрлері.....	11
6.3. Мәтінді ресімдеу.....	11
6.4. Тақырыптар.....	12
6.5. Кестелер.....	12
6.6. Суреттер.....	13
6.10. Қосымшалар.....	13
6.11. Шығыс мәліметтері.....	13
7. Қолжазбаларды ұсыну тәртібі.....	14
8. Ғылыми сараптама (рецензиялау).....	16
9. Ғылыми кеңестің қарауы.....	18
10. Басып шығаруға дайындау.....	19
10.1. Басылымды баспаханаға тапсыру.....	21
11. Есепке алу, сақтау және тарату.....	21
11.1. Ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды есепке алу.....	21
11.2. Ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды сақтау.....	22
11.3. Ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды тарату.....	22
12. Қорытынды ережелер.....	22
1-қосымша. Титулдық парақтың үлгісі.....	24
2-қосымша. Кестелерді ресімдеу үлгісі.....	26
3-қосымша. Библиографиялық сілтемелерді ресімдеу үлгісі.....	27

1. Жалпы ережелер

Осы ереже Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің «Еңбекті қорғау жөніндегі республикалық ғылыми-зерттеу институты» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнында (бұдан әрі – ЕҚРҒЗИ) дайындалатын ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды дайындаудың, ғылыми сараптамадан өткізудің, қараудың, басып шығаруға ұсынудың, ресімдеудің, шығарудың және таратудың бірыңғай тәртібін айқындайды.

Осы Ереже ЕҚРҒЗИ-ның ішкі нормативтік құжаты болып табылады және ЕҚРҒЗИ қызметкерлеріне, авторлық ұжымдарға, сондай-ақ ЕҚРҒЗИ-ның қатысуымен ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды дайындайтын өзге де авторларға қолданылады.

Осы Ереже ЕҚРҒЗИ-ның ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарын дайындауға, олардың құрылымына, мазмұнына, ресімделуіне, рецензиялануына, қаралуына және басып шығарылуына қойылатын бірыңғай талаптарды белгілейді.

Осы Ереженің мақсаттары – ЕҚРҒЗИ-ның ғылыми өнімдерін дайындау және басып шығарудың бірыңғай тәртібін қамтамасыз ету, ЕҚРҒЗИ-ның ғылыми басылымдарының сапасын арттыру, ғылыми зерттеулер нәтижелерінің ғылыми дұрыстығы мен практикалық маңыздылығын қамтамасыз ету.

Осы Ереженің қолданысы ЕҚРҒЗИ дайындайтын және басып шығаратын барлық ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарға қолданылады.

2. Нормативтік сілтемелер

Осы Ереже ғылыми, ғылыми-техникалық және баспа қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасына, сондай-ақ ЕҚРҒЗИ-ның ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді. Осы Ережені әзірлеу кезінде

пайдаланылған негізгі нормативтік құқықтық актілердің тізбесі 1-кестеде келтірілген.

1-кесте – Осы Ережені әзірлеу кезінде пайдаланылған нормативтік құқықтық актілердің тізбесі

Құжаттардың атауы	Бекітілуі туралы мәліметтер (№, күні)	Нормативтік құжатқа енгізілген өзгерістер мен толықтырулар (№, күні)
Қазақстан Республикасының «Ғылым туралы» Заңы	№ 407-IV, 2011 жылғы 18 ақпан	2023 жылғы 1 шілдедегі өзгерістермен және толықтырулармен
Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жоғары оқу орындарының академиялық және басқарушылық дербестігін кеңейту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңы	2018 жылғы 4 шілдедегі № 171-VI ҚРЗ	–
Қазақстан Республикасының «Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерцияландыру туралы» Заңы	№ 381-V, 2015 жылғы 31 қазан	2023 жылғы 1 мамырдағы өзгерістермен және толықтырулармен
Қазақстан Республикасының «Ғылым және технологиялық саясат туралы» Заңы	2024 жылғы 1 шілдедегі № 103-VIII ҚРЗ	–

1-кестеде көрсетілген нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізілген жағдайда, осы Ережені қолдану кезінде олардың қолданыстағы редакциясын басшылыққа алу қажет.

1-кестеде көрсетілген нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізілген жағдайда, осы Ереже Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын ескере отырып қолданылады. Қажет болған жағдайда Ережеге белгіленген тәртіппен тиісті өзгерістер енгізіледі.

3. Терминдер мен анықтамалар

Осы Ережеде мынадай негізгі терминдер мен анықтамалар қолданылады.

Ғылыми басылым – ғылыми зерттеулердің нәтижелерін, ғылыми негізделген қорытындыларды, ұсынымдарды, талдамалық материалдарды және өзге де ғылыми ақпаратты қамтитын, осы Ереженің талаптарына сәйкес дайындалған басылым.

Монография – бір автор немесе авторлар ұжымы орындаған бір ғылыми проблема немесе өзара байланысты проблемалар кешені бойынша аяқталған ғылыми зерттеудің нәтижелерін жан-жақты және жүйелі түрде баяндауды қамтитын ғылыми кітап басылымы.

Ғылыми-ақпараттық басылым – белгілі бір тақырып бойынша ғылыми, нормативтік, статистикалық және өзге де ақпаратты жинақтау, талдау және жүйелеу нәтижелерін қамтитын, ғылыми, сараптамалық және практикалық қызметті ақпараттық қамтамасыз етуге арналған ғылыми басылым.

Ғылыми-талдамалық шолу – ғылыми проблеманың қазіргі жай-күйін, отандық және шетелдік тәжірибені, нормативтік-құқықтық реттеуді, статистикалық деректерді және зерттеу нәтижелерін талдауды, сондай-ақ ғылыми негізделген қорытындылар мен ұсынымдарды қамтитын ғылыми басылым.

Әдістемелік ұсынымдар – ғылыми зерттеулердің нәтижелерін, әдістерді, технологияларды, алгоритмдер мен практикалық шешімдерді кәсіби қызметте қолдану жөніндегі ұсынымдарды қамтитын ғылыми-әдістемелік басылым.

Ғылыми баяндама – орындалған ғылыми зерттеудің нәтижелерін, талдамалық материалдарды, қорытындыларды және өзекті ғылыми және қолданбалы міндеттерді шешу жөніндегі ұсыныстарды қамтитын ғылыми басылым.

Ұжымдық ғылыми басылым – екі немесе одан да көп автор дайындаған, бірыңғай тақырыппен, тұжырымдамамен және құрылыммен біріктірілген ғылыми басылым.

Автор – ғылыми басылымды өзінің шығармашылық еңбегімен жасаған жеке тұлға.

Авторлар ұжымы – ғылыми басылымды бірлесіп дайындаған авторлар тобы.

Рецензент – қарастырылатын тақырып саласында тиісті ғылыми біліктілігі мен құзыреті бар, қолжазбаға тәуелсіз ғылыми сараптама жүргізетін маман.

Ғылыми редактор – басылымды шығаруға дайындауды ғылыми және редакциялық сүйемелдеуді жүзеге асыратын маман.

Қолжазба – ғылыми сараптамаға және кейіннен баспаға дайындауға ұсынылатын ғылыми басылымның авторлық түпнұсқасы.

Баспаға дайындау – қолжазбаны жариялауға дайындауға бағытталған редакциялық, техникалық және ұйымдастырушылық іс-шаралар кешені.

Ғылыми кеңес – Институттың ғылыми қызметін басқарудың алқалы органы, ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды жариялауға ұсыну туралы шешімдер қабылдайды.

4. Ғылыми басылымдардың түрлері

Осы Ережеге сәйкес ЕҚРҒЗИ-на ғылыми басылымдардың мынадай түрлері дайындалып, басып шығарылуы мүмкін:

- монография;
- ғылыми-ақпараттық басылым;
- ғылыми-талдамалық шолу;
- әдістемелік ұсынымдар;
- ұжымдық ғылыми басылым;

- Ғылыми кеңестің шешімі бойынша ғылыми басылымдардың өзге де түрлері.

Ғылыми қызмет нәтижелерінің мақсатына, мазмұнына және сипатына қарай РҒЗИОТ-та ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдардың әртүрлі түрлері дайындалады. Басылымдардың әрбір түрінің негізгі сипаттамалары 2-кестеде келтірілген.

2-кесте – ЕҚРҒЗИ-ның ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарының негізгі түрлері және оларды қарауға қойылатын талаптар

Басылым түрі	Негізгі мақсаты	Міндетті рецензиялау	Ғылыми кеңестің қарауы
Монография	Аяқталған, ғылыми жаңалығы, теориялық және (немесе) практикалық маңызы бар ғылыми зерттеу нәтижелерін ұсыну.	Иә	Иә
Ғылыми-ақпараттық басылым	Ғылыми ақпаратты жинақтау және тарату.	Иә	Иә
Ғылыми-талдам алық шолу	Ғылыми деректер мен халықаралық тәжірибені талдау.	Иә	Иә
Әдістемелік ұсынымдар	Зерттеу нәтижелерін практикада қолдану.	Иә	Иә

5. Ғылыми басылымдарға қойылатын жалпы талаптар

ЕҚРҒЗИ-на дайындалатын ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдар ғылыми адалдық талаптарына сәйкес келуге, ұсынылатын нәтижелердің дұрыстығын қамтамасыз етуге және осы Ережеде белгіленген талаптарға сай болуға тиіс.

Ғылыми басылым мынадай талаптарға сәйкес келуі тиіс:

- **Ғылыми жаңалық** (қолданылатын жағдайларда) – басылымда жүргізілген зерттеулер нәтижесінде алынған жаңа ғылыми нәтижелер, ғылыми негізделген қорытындылар, тұжырымдамалар, тәсілдер, әдістер немесе ұсыныстар қамтылуға тиіс. Ғылыми-ақпараттық басылымдар мен талдамалық шолулар үшін ұсынылған материалдың жоғары талдамалық құндылығы мен өзектілігі болған жағдайда ғылыми жаңалықтың болмауына жол беріледі.

- **Дұрыстық** – ұсынылған мәліметтер, зерттеу нәтижелері, талдамалық материалдар, статистикалық деректер мен қорытындылар ақпараттың тексерілген дереккөздеріне, заманауи ғылыми зерттеу әдістеріне және объективті талдауға негізделуге тиіс.

- **Практикалық маңыздылық** – зерттеу нәтижелері, ұсынымдар мен қорытындылар оларды ғылыми қызметте, мемлекеттік басқаруда, еңбекті қорғау жүйесінде, өндірістік практикада, білім беру процесінде немесе өзге де кәсіби қызметте қолдану мүмкіндігіне бағытталуға тиіс.

- **Өзектілік** – ғылыми басылымның мазмұны ғылымның, заңнаманың, халықаралық практиканың қазіргі жай-күйіне және зерттелетін саланың дамуының өзекті бағыттарына сәйкес келуге тиіс.

- **Түпнұсқалық** – ғылыми басылым автордың (авторлар ұжымының) дербес зияткерлік қызметінің нәтижесі болуға және заңсыз алынған материалдарды, плагиатты немесе академиялық адалдық қағидаттарын өзге де бұзушылықтарды қамтымауға тиіс.

- **Авторлық құқықтарды сақтау** – басқа авторлардың зерттеу нәтижелерін, көрнекі материалдарды, кестелерді, схемаларды, фотосуреттерді және зияткерлік меншіктің өзге де объектілерін пайдалану кезінде Қазақстан Республикасының авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы заңнамасының талаптары сақталуға, сондай-ақ алынған материалдардың дереккөздері міндетті түрде көрсетілуге тиіс.

- **Ресімдеу** – ғылыми басылым осы Ережеде белгіленген құрылымға, мәтінді, кестелерді, суреттерді, формулаларды, сілтемелерді, библиографиялық тізімді және басылымның өзге де элементтерін ресімдеуге қойылатын талаптарға сәйкес келуге тиіс.

Зерттеу құрамдас бөлігі болған жағдайда ғылыми басылымда алынған нәтижелердің дұрыстығын бағалау үшін жеткілікті деңгейде зерттеу әдіснамасы, қолданылатын әдістер және (немесе) зерттеу жүргізу әдістемесінің сипаттамасы қамтылуға тиіс.

ЕҚРҒЗИ Ғылыми кеңесінің қарауына ұсынылатын ғылыми басылымдар осы Ережеде белгіленген тәртіппен ғылыми сараптамадан (рецензиялаудан) өтуге тиіс.

Ғылыми басылымның ғылыми мазмұнына, ұсынылған мәліметтердің дұрыстығына, академиялық адалдық талаптарының және авторлық құқық туралы заңнаманың сақталуына жауапкершілікті басылымның авторы (авторлар ұжымы) көтереді.

6. ЕҚРҒЗИ ғылыми басылымдарын ресімдеуге қойылатын талаптар

6.1. Жалпы талаптар

ЕҚРҒЗИ-ның ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдары электрондық түрде Microsoft Word (*.doc, *.docx) форматында ұсынылады.

Басылымның мәтіні мемлекеттік, орыс немесе ағылшын тілдерінде бірыңғай ресімдеу талаптарын сақтай отырып дайындалады.

Басылымның барлық құрылымдық элементтері бірыңғай стильде ресімделуге тиіс.

Титул парағының сыртқы бетінде немесе ғылыми басылымның шығу мәліметтерінде міндетті түрде мыналар көрсетіледі:

- басылымды дайындауды қаржыландыру көзі;

- ғылыми-техникалық бағдарламаның (ГТБ), гранттық немесе бағдарламалық-нысаналы жобаның атауы;
- жобаның тіркеу нөмірі (IRN) (бар болған жағдайда);
- зерттеу тапсырыс берушісі (бар болған жағдайда).

6.2. Беттің параметрлері

Қолжазбаны дайындау кезінде беттің мынадай параметрлері белгіленеді:

- қағаз форматы – А4;
- беттің бағыты – кітаптық;
- сол жақ жиегі – 30 мм;
- оң жақ жиегі – 15 мм;
- жоғарғы жиегі – 20 мм;
- төменгі жиегі – 20 мм.

6.3. Мәтінді ресімдеу

ЕҚРҒЗИ ғылыми басылымдарының мәтіні бірыңғай талаптарға сәйкес ресімделуге және осы бөлімде белгіленген талаптарға сай болуға тиіс.

Басылымдарды ресімдеудің бірыңғай тәсілдерін қамтамасыз ету мақсатында 3-кестеде негізгі мәтінді және кестелерде орналастырылатын мәтінді ресімдеу параметрлері белгіленеді.

3-кесте – ЕҚРҒЗИ ғылыми басылымдары мәтінін ресімдеу параметрлері

Ресімдеу параметрлері	Негізгі мәтін	Кестелердегі мәтін
Қарп	Times New Roman	Times New Roman

Ресімдеу параметрлері	Негізгі мәтін	Кестелердегі мәтін
Қаріп өлшемі	14 pt	12 pt
Жоларалық интервал	1,5	1,0
Мәтінді туралау	ені бойынша	қажетіне қарай (сол жақ шеті бойынша, ортасына немесе оң жақ шеті бойынша, мазмұнына қарай)
Абзац шегінісі	1,25 см	0,00 см
Абзацтың алдындағы және кейінгі интервалдар	0 pt	0 pt
Сөздерді тасымалдау	автоматты түрде (қажет болған жағдайда)	автоматты түрде (қажет болған жағдайда)

Суреттер мен кестелердің атаулары:

- қаріп – Times New Roman, 12 pt;
- жоларалық интервал – бір жолдық (1,0).

Ғылыми басылымның беттері араб цифрларымен нөмірленеді. Бет нөмірі беттің төменгі колонтитулында ортаға тураланып орналастырылады және Times New Roman қарпімен, 12 pt өлшемімен ресімделеді.

6.4. Тақырыптар

Бөлімдер мен бөлімшелердің тақырыптары қысқа, мәтіннің мазмұнын көрсетуге және бірыңғай нөмірлеуге тиіс.

Тақырыптарды мынадай талаптарға сәйкес ресімдеу ұсынылады:

- қалың қаріппен;
- астын сызбай;
- соңына нүкте қоймай.

6.5. Кестелер

Кестелер мәтінде олар туралы алғаш рет айтылғаннан кейін бірден немесе келесі бетте орналастырылуға тиіс.

Әрбір кестеде мыналар болуы тиіс:

- реттік нөмірі;

- атауы;
- мәтінде оған жасалған сілтеме.

Басқа дереккөздердің деректері пайдаланылған жағдайда кестеден кейін ақпарат көзі көрсетіледі.

6.6. Суреттер

Суреттерге схемалар, графиктер, диаграммалар, фотосуреттер, карталар, иллюстрациялар және өзге де графикалық материалдар жатады.

Әрбір сурет:

- реттік нөмірге ие болуға;
- атауымен сүйемелденуге;
- мәтінде оған жасалған сілтемеге ие болуға;
- кемінде **300 dpi** ажыратымдылықта орындалуға тиіс (фотосуреттер мен растрлық кескіндер үшін).

Диаграммалар мен схемаларды өңдеуге болатын форматта ұсыну ұсынылады.

Ғылыми басылымдарды дайындау кезінде мынадай талаптарды сақтау ұсынылады:

- суреттер, схемалар мен диаграммалар түрлі-түсті және ақ-қара нұсқаларда да оқуға]

6.10. Қосымшалар

Қосымшалар пайдаланылған дереккөздер тізімінен кейін рәсімделеді.

Әрбір қосымша жаңа беттен басталып, бас әріппен белгіленеді.

Қосымшалардың тақырыбы болуы тиіс.

6.11. Шығыс мәліметтері

Ғылыми басылымның шығыс мәліметтерінде мыналар қамтылуға тиіс:

- ЕҚРҒЗИ-ның атауы;
- авторлар туралы мәліметтер;

- Ғылыми кеңестің басып шығаруға ұсынғаны туралы мәліметтер (хаттаманың нөмірі және күні);
- ISBN (бар болған жағдайда);
- ӘОЖ және КБЖ;
- қаржыландыру көзі;
- ҒТБ-ның (жобаның) атауы;
- жобаның тіркеу нөмірі (IRN) (бар болған жағдайда);
- басып шығарылған жылы және орны;
- баспахана туралы мәліметтер (баспа өнімдері үшін).

7. Қолжазбаларды ұсыну тәртібі

Басып шығаруға ұсыну мәселесін қарау үшін автор (авторлар ұжымы) ғылыми басылымның қолжазбасын ЕҚРҒЗИ-ның ғылыми хатшысына ұсынады.

Қолжазба электрондық түрде Microsoft Word (*.doc, *.docx) форматында, ал қажет болған жағдайда – қағаз жеткізгіште бір данада ұсынылады.

Ұсынылатын қолжазба толық дайындалған, осы Ереженің талаптарына сәйкес келетін және ғылыми басылымның тиісті түрі үшін көзделген барлық құрылымдық элементтерді қамтитын болуға тиіс.

Қолжазбаға мынадай құжаттар қоса беріледі:

- автор (авторлар) туралы мәліметтер, оның ішінде тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда), ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы, лауазымы, жұмыс орны, байланыс деректері;
- аннотация және түйін сөздер;
- ҒТБ-ның, гранттық немесе бағдарламалық-нысаналы жобаның атауы;
- жобаның тіркеу нөмірі (IRN) (бар болған жағдайда);

- зерттеу тапсырыс берушісі туралы мәліметтер (бар болған жағдайда);
- осы Ереженің талаптарына сәйкес дайындалған рецензиялар;
- мәтінді заңсыз алынған материалдардың болуына тексеру нәтижелері туралы анықтама (ЕҚРҒЗИ-на тиісті рәсім болған жағдайда);
- осы Ережеде немесе Ғылыми кеңестің шешімінде көзделген өзге де құжаттар.

Автор (авторлар ұжымы) ұсынылған материалдардың толықтығына, оларда қамтылған мәліметтердің дұрыстығына, Қазақстан Республикасының авторлық құқық туралы заңнамасының және академиялық адалдық қағидаттарының сақталуына жауапты болады.

ЕҚРҒЗИ-ның ғылыми хатшысы ұсынылған материалдардың осы Ереженің талаптарына сәйкестігіне алдын ала тексеру жүргізеді.

Құжаттардың толық топтамасы ұсынылмаған немесе қолжазба белгіленген талаптарға сәйкес келмеген жағдайда, материалдар Ғылыми кеңестің қарауына шығарылмастан, ескертулерді жою үшін авторға (авторлар ұжымына) қайтарылады.

Осы Ереженің талаптарына сәйкес келетін қолжазбалар ғылыми сараптамаға (рецензиялауға) жіберіледі және оң рецензиялар алынғаннан кейін осы Ережеде белгіленген тәртіппен ЕҚРҒЗИ Ғылыми кеңесінің қарауына шығарылады.

Егер ғылыми басылым ғылыми-техникалық бағдарлама, бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру, гранттық қаржыландыру шеңберінде дайындалса немесе мемлекеттік органдардың тапсырысы бойынша әзірленсе, қолжазбаға жобаның тіркеу нөмірі (бар болған жағдайда) көрсетіле отырып, зерттеуді қаржыландыру туралы мәліметтер қоса беріледі.

8. Ғылыми сараптама (рецензиялау)

Ғылыми сараптама (рецензиялау) ғылыми деңгейін, өзектілігін, дұрыстығын, практикалық маңыздылығын, қолжазбаның осы Ереженің талаптарына сәйкестігін бағалау және ғылыми басылымды жариялауға ұсыну мүмкіндігі туралы шешім қабылдау мақсатында жүргізіледі.

ЕҚРҒЗИ Ғылыми кеңесінің қарауына ұсынылатын барлық ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдар міндетті түрде рецензиялаудан өтеді.

Рецензенттер тиісті білім саласында ғылыми дәрежесі бар немесе ғылыми, ғылыми-техникалық не сараптамалық қызметте жоғары біліктілік пен тәжірибеге ие мамандар болуы мүмкін.

Рецензент ұсынылған қолжазбаның авторы (қосалқы авторы) болмауға, автормен тікелей қызметтік бағыныстылық қатынастарында болмауға немесе сараптамалық қорытындының объективтілігіне әсер етуі мүмкін өзге де мүдделер қақтығысына ие болмауға тиіс.

Ғылыми басылымның түріне қарай рецензиялауға қойылатын талаптар 4-кестеде белгіленеді.

4-кесте – ЕҚРҒЗИ-ның ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарын рецензиялауға қойылатын талаптар

Ғылыми басылымның түрі	Рецензиялауға қойылатын талаптар
Монография	кемінде екі сыртқы рецензия
Ғылыми-ақпараттық басылым	бір сыртқы және бір ішкі рецензия
Ғылыми-талдамалық шолу	бір сыртқы және бір ішкі рецензия
Әдістемелік ұсынымдар	бейінді құрылымдық бөлімшенің сараптамалық қорытындысы және бір сыртқы рецензия
Ғылыми баяндама	бір ішкі рецензия немесе бейінді құрылымдық бөлімшенің сараптамалық қорытындысы

Рецензияда мыналар көрсетілуге тиіс:

- тақырыптың өзектілігі;
- мазмұнның мәлімделген тақырыпқа сәйкестігі;
- ғылыми жаңалығы (тиісті талаптар болған жағдайда);
- нәтижелердің ғылыми негізділігі мен дұрыстығы;
- практикалық маңыздылығы;
- ғылыми дереккөздердің толық пайдаланылуы;
- қолжазбаны ресімдеу сапасы;
- ескертулер мен ұсыныстар (бар болған жағдайда);
- қорытынды ұсыным.

Рецензиялау нәтижелері бойынша рецензент мынадай шешімдердің бірін қабылдайды:

- қолжазбаны басып шығаруға ұсыну;
- ескертулер жойылғаннан кейін қолжазбаны басып шығаруға ұсыну;
- қолжазбаны басып шығаруға ұсынбау.

Ескертулер болған жағдайда автор (авторлар ұжымы) қолжазбаны пысықтауға және оны рецензенттің ұсынымдарын ескере отырып, түзетілген нұсқада ұсынуға міндетті.

Теріс рецензия алынған жағдайда қолжазба ғылыми хатшының немесе ЕҚРҒЗИ Ғылыми кеңесінің шешімі бойынша қосымша тәуелсіз сараптамаға жіберілуі немесе пысықтау үшін авторға қайтарылуы мүмкін.

Рецензиялар ғылыми басылымды жариялауға ұсыну туралы шешім қабылдау кезінде ЕҚРҒЗИ Ғылыми кеңесінің қарауына ұсынылатын міндетті материалдар болып табылады.

Рецензиялау ақысыз негізде немесе ЕҚРҒЗИ-ның ішкі құжаттарында айқындалған өзге де шарттар негізінде жүзеге асырылады.

Рецензиялар жазбаша түрде ресімделеді және рецензенттің қолымен расталады. Рецензияда рецензенттің ғылыми дәрежесі (бар болған жағдайда),

ғылыми атағы (бар болған жағдайда), лауазымы, жұмыс орны және рецензия жасалған күні көрсетіледі.

9. Ғылыми кеңестің қарауы

Ғылыми сараптамадан (рецензиялаудан) сәтті өткен ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдардың қолжазбаларын ғылыми хатшы ЕҚРҒЗИ Ғылыми кеңесінің қарауына ұсынады.

Қолжазбаны қарау кезінде Ғылыми кеңес мыналарды бағалайды:

- ғылыми басылымның осы Ереженің талаптарына сәйкестігін;
- ұсынылған материалдардың өзектілігі мен практикалық маңыздылығын;
- қолжазбаның ғылыми деңгейі мен дайындалу сапасын;
- ғылыми сараптама (рецензиялау) нәтижелерін;
- ғылыми басылым мазмұнының ЕҚРҒЗИ-ның ғылыми қызметінің бағыттарына сәйкестігін.

Қарау нәтижелері бойынша Ғылыми кеңес мынадай шешімдердің бірін қабылдайды:

- ғылыми басылымды жариялауға ұсыну;
- ескертулерді жойғаннан және (немесе) пысықтағаннан кейін ғылыми басылымды жариялауға ұсыну;
- қолжазбаны қайта рецензиялауға жіберу;
- жариялауға ұсынудан бас тарту.

Ғылыми кеңестің шешімі, егер ЕҚРҒЗИ-ның ішкі нормативтік құжаттарында өзгеше көзделмесе, отырысқа қатысып отырған Ғылыми кеңес мүшелерінің көпшілік даусымен ашық дауыс беру арқылы қабылданады.

Ғылыми кеңестің шешімі отырыс хаттамасымен ресімделеді және ғылыми басылымды жариялауға дайындауға немесе оны пысықтауға негіз болып табылады.

Қолжазбаны пысықтау туралы шешім қабылданған жағдайда, автор (авторлар ұжымы) Ғылыми кеңестің ескертулерін жоюға және пысықталған қолжазбаны Ғылыми кеңестің шешімімен белгіленген мерзімде ЕҚРҒЗИ-ның ғылыми хатшысына ұсынуға міндетті.

Қолжазбаны қайта ұсынған кезде автор рецензенттер мен Ғылыми кеңес мүшелері білдірген ескертулер мен ұсыныстардың жойылғаны туралы ақпаратты қоса береді.

Ғылыми кеңес жариялауға ұсынған ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдар осы Ережеде белгіленген тәртіппен редакциялық-баспаға дайындауға беріледі.

Егер ғылыми басылым ғылыми-техникалық бағдарлама, бағдарламалық-нысаналы немесе гранттық қаржыландыру шеңберінде дайындалған болса, Ғылыми кеңестің шешімінде зерттеу жүргізілген ғылыми жобаның тіркеу нөмірі көрсетілуі мүмкін.

10. Басып шығаруға дайындау

Ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымды жариялауға дайындау ЕҚРҒЗИ Ғылыми кеңесі қолжазбаны басып шығаруға ұсыну туралы шешім қабылдағаннан кейін жүзеге асырылады.

Ғылыми басылымды жариялауға дайындау мынадай кезеңдерді қамтиды:

- редакциялық дайындау;
- әдеби және ғылыми редакциялау;
- техникалық редакциялау және корректура;
- қолжазбаның осы Ереженің талаптарына сәйкестігін тексеру;
- халықаралық стандартты кітап нөмірін (ISBN) беру – монографияларға және ISBN алу міндетті немесе орынды болып табылатын өзге де басылымдарға;

- Әмбебап ондық жіктеу (ӘОЖ) және
Кітапханалық-библиографиялық жіктеу (КБЖ) индекстерін беру;
- түпнұсқа-макетті беттеу;
- түпнұсқа-макетті автормен (авторлар ұжымымен) келісу;
- басылымды дайындау және шығаруды қаржыландыру көзін
айқындау;
- редакциялық-баспалық және полиграфиялық жұмыстарға
арналған шығыстарды келісу;
- ғылыми басылымды электрондық түрде орналастыру (қажет
болған жағдайда);
- тираждау (баспа басылымы) немесе электрондық форматта
шығару.

Жариялауға дайындау барысында қолжазбаның ғылыми мазмұнын өзгертпейтін редакциялық, техникалық және корректуралық түзетулер енгізуге жол беріледі. Ғылыми басылымның мазмұнына қатысты өзгерістер тек автормен (авторлар ұжымымен) келісу арқылы енгізіледі.

Автор (авторлар ұжымы) дайындалған түпнұсқа-макетті қарап, оның жариялауға дайындығын растайды.

Редакциялық-баспалық дайындауға және басылымның белгіленген талаптарға сәйкестігіне, тағайындалған жағдайда, ғылыми басылым дайындалған редакциясымен жауапты редактор жауап береді.

Ғылыми басылымды жариялау нысаны (баспа, электрондық немесе аралас), тиражы (баспа басылымы болған жағдайда), сондай-ақ тарату тәртібі Ғылыми кеңестің шешімін, пайдаланушылардың қажеттіліктерін және қолда бар қаржылық мүмкіндіктерді ескере отырып, РҒЗИОТ тарапынан айқындалады.

Ғылыми басылымдарды дайындау және шығару ғылыми-техникалық бағдарламалардың, бағдарламалық-нысаналы немесе гранттық қаржыландырудың қаражаты, тапсырыс берушінің қаражаты не Қазақстан

Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен жүзеге асырылады. Қаржыландыру көзі басылымды баспаға бергенге дейін айқындалады.

Ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдардың электрондық нұсқалары Қазақстан Республикасының заңнамасының және ЕҚРҒЗИ-ның ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына сәйкес ЕҚРҒЗИ-ның ресми интернет-ресурсында, электрондық кітапханаларда, репозиторийлерде және өзге де ақпараттық жүйелерде орналастырылуы мүмкін.

10.1. Басылымды баспаханаға тапсыру

Түпнұсқа-макет бекітілгеннен кейін:

- түпнұсқа-макет баспаханаға беріледі;
- сигналдық данасы келісіледі;
- тираж бекітіледі;
- полиграфиялық орындалу сапасына бақылау жүргізіледі;
- дайын тираж қабылдап алынады;
- міндетті даналар ЕҚРҒЗИ-на беріледі.

11. Есепке алу, сақтау және тарату

11.1. Ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды есепке алу

ЕҚРҒЗИ Ғылыми кеңесі жариялауға ұсынған ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды есепке алуды ЕҚРҒЗИ-ның ғылыми хатшысы жүзеге асырады.

Ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдардың электрондық нұсқалары Қазақстан Республикасының заңнамасының және ішкі нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес ЕҚРҒЗИ-да белгіленген тәртіппен сақталады.

11.2. Ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды сақтау

Шығарылған әрбір ғылыми немесе ғылыми-ақпараттық басылымның бір данасы (тираж болған жағдайда – баспа түрінде және электрондық түрде) ЕҚРҒЗИ-да бақылау данасы ретінде сақталады.

11.3. Ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды тарату

Ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды тарату Қазақстан Республикасының авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы заңнамасын сақтай отырып, баспа және (немесе) электрондық түрде жүзеге асырылады.

Ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдардың электрондық нұсқалары Қазақстан Республикасының заңнамасының және ЕҚРҒЗИ-ның ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына сәйкес ЕҚРҒЗИ-ның ресми интернет-ресурсында, электрондық кітапханаларда, репозиторийлерде және өзге де ақпараттық жүйелерде орналастырылуы мүмкін.

Ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарды есепке алуды, сақтауды және таратуды ұйымдастыруға жауапкершілік ЕҚРҒЗИ Бас директорының бұйрығымен айқындалған құрылымдық бөлімшеге (немесе лауазымды тұлғаға) жүктеледі.

12. Қорытынды ережелер

Осы Ереже ЕҚРҒЗИ Бас директорының бұйрығымен бекітіледі және тиісті бұйрықта өзгеше мерзім белгіленбесе, бекітілген күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Осы Ереженің талаптарының сақталуын бақылауды РҒЗИОТ-тың ғылыми хатшысы жүзеге асырады.

Осы Ережеге өзгерістер мен толықтырулар ЕҚРҒЗИ Ғылыми кеңесінің шешімі бойынша енгізіледі және ЕҚРҒЗИ Бас директорының бұйрығымен бекітіледі.

Осы Ережемен реттелмеген мәселелер Қазақстан Республикасының заңнамасына, ЕҚРҒЗИ Жарғысына және ЕҚРҒЗИ-ның өзге де ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес шешіледі.

Осы Ереже кемінде бес жылда бір рет, сондай-ақ ғылыми, ғылыми-техникалық, баспа қызметін және зияткерлік меншік мәселелерін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасы өзгерген кезде немесе ЕҚРҒЗИ-ның ғылыми және ғылыми-ақпараттық басылымдарын дайындау және шығару тәртібін жетілдіру қажеттілігі туындаған кезде қайта қаралуға тиіс.

1-қосымша. Титулдық парақтың үлгісі

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау
министрлігінің Еңбекті қорғау жөніндегі республикалық ғылыми-зерттеу
институты

Автордың тегі, аты-жөнінің бас әріптері
(немесе авторлар ұжымы)

ҒЫЛЫМИ БАСЫЛЫМНЫҢ АТАУЫ

*(монография / ғылыми-ақпараттық басылым / ғылыми-талдамалық шолу /
әдістемелік ұсынымдар / ғылыми баяндама)*

Астана 20__

Ғылыми-техникалық бағдарлама (ҒТБ) шеңберінде дайындалды

ҒТБ атауы

IRN _____

Қаржыландыру көзі: _____

Рецензенттер:

1. _____

2. _____

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің «Еңбекті қорғау жөніндегі республикалық ғылыми-зерттеу институты» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорны Ғылыми кеңесінің шешімімен басып шығаруға ұсынылды.

№ _____ хаттама, «_» _____ 20 ж.

Ғылыми басылымның атауы: ғылыми басылымның түрі / жалпы редакциясын жасаған Т.А.Ә. – Астана: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің «ЕҚРҒЗИ» ШЖҚ РМК, 20__ . – _____ б.

ӘОЖ _____

ISBN _____

Ғылыми редактор: _____

Жауапты редактор: _____

Ғылыми-техникалық бағдарлама (ҒТБ) шеңберінде дайындалды:

IRN _____

Қаржыландыру көзі:

© Еңбекті қорғау жөніндегі республикалық ғылыми-зерттеу институты, 20__

© Автор(лар), 20__

2-қосымша. Кестелерді ресімдеу үлгісі

1-кесте – Экономикалық қызмет түрлері бойынша өндірістік жарақаттану жағдайларының бөлінуі

Экономикалық қызмет түрі	Жағдайлар саны	Үлес салмағы, %
Өңдеу өнеркәсібі	154	34,2
Тау-кен өндіру өнеркәсібі	73	16,3
Құрылыс	38	8,5
Көлік және қоймалау	29	6,4
Өзге де	156	34,6
Барлығы	450	100,0

Дереккөз: Қазақстан Республикасы Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша авторлар құрастырған.

Экономикалық қызмет түрлері бойынша өндірістік жарақаттану жағдайларының бөлінуі **1-кестеде** көрсетілген.

3-қосымша. Библиографиялық сілтемелерді ресімдеу үлгісі

1. Кітап (бір автор)

Искакова А.С. Қазіргі жағдайдағы кәсіби тәуекелдерді басқару. – Астана: ЕҚРҒЗИ, 2026. – 180 б.

2. Кітап (екі–үш автор)

Актаева Л.М., Искакова А.С., Жусупова Д.С. Еңбекті қорғау: заманауи тәсілдер. – Астана: ЕҚРҒЗИ, 2026. – 245 б.

3. Ұжымдық монография

Еңбекті қорғаудың заманауи мәселелері / жалпы редакциясын жасаған Л.М. Актаева. – Астана: ЕҚРҒЗИ, 2026. – 320 б.

4. Ғылыми журналдағы мақала

Актаева Л.М. және т.б. Кәсіби тәуекел дәрежесі мен экономикалық қызмет түрінің үйлесуі бойынша кәсіптерді саралау // Теориялық және клиникалық медицинаның өзекті мәселелері. – 2026. – № 1. – Б. 55–67.

5. Конференция материалдары жинағындағы мақала

Бекмагамбетов А.Б. және т.б. Тау-кен өндіру өнеркәсібінде еңбек жағдайларын бағалаудың қолданыстағы тетігі мен қолданылатын өлшеу әдістемесін талдау // «Ғылым мен өндірістегі заманауи үрдістер мен инновациялар» XIII халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы. – 2024. – Б. 101–105.

6. Қазақстан Республикасының заңы

Қазақстан Республикасының «Ғылым және технологиялық саясат туралы» 2024 жылғы 1 шілдедегі № 103-VIII ҚРЗ Заңы.

7. Нормативтік құқықтық акт

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 11 қыркүйектегі № 363 «Кәсіптік тәуекелдерді басқару қағидаларын бекіту туралы» бұйрығы.

8. Интернет-ресурс

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі. Ресми интернет-ресурс. – Қолжетімділік режимі: _____ (жүгінген күні: ..20__).

9. Ғылыми-зерттеу жұмысының есебі

Зиянды еңбек жағдайларында жұмыс істейтін қызметкерлердің әлеуметтік кепілдіктерінің мемлекеттік тетігін трансформациялау: ҒЗЖ есебі. – Астана: ЕҚРҒЗИ, 2026. – 215 б.

10. Диссертация

Құлмағанбетова А.С. Қазақстан Республикасындағы шағын және орта бизнес субъектілерінің инновациялық әлеуетін экономикалық бағалау: «6D050600 – Экономика» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған диссертация. – Астана, 2021. – 125 б.

Мәтіндегі сілтемелерді ресімдеу

Мәтінде дереккөзге сілтеме жасаған кезде әдебиеттер тізіміндегі дереккөздің нөмірі және қажет болған жағдайда беті көрсетілген шаршы жақшаларды пайдалану ұсынылады:

- [5]
- [7, 45-б.]
- [12, 118–120-бб.]